

ACCIO 57

CIUTADANA

EDITORIAL

LA GRAN FESTA

REPUBLICANA DEL DIA 24

Moltes vegades recorrent les nostres terres havem vist els camps ufanosos i els arbres curulls de fruit i havem sentit la satisfacció desinteressada de veurer com els nostres pagesos obtindrien una justa recompensa al seu treball feixuc amb una collita abundant. Dissortadament però, al cap d'uns dies s'ha congriat una tempesta, ha passat una pedregada, i aquells camps i aquells cultius, objecte de la nostra admiració han quedat destrocats per la furia boja dels elements revoltats de natura.

Així mateix la gran diada republicana del diumenge prop passat, ha estat una forta pedregada que ha caigut en el camp sembrat de les il·lusions dels elements reaccionaris destrocant les esperances que aquelles il·lusions els hi havien fet covar.

Tots els treballs fets amb les eines de que disposen (entengui's pessetes) fertilitzada la terra amb adobs de fabricació pròpia i amb materials exclusius com són la calúnnia, l'injúria, la falsetat, i l'amenaça, havien donat com a resultat que, el sembrat de les il·lusions pujés amb una ufana magnífica; quan de sobte la turbonada d'entusiasme, d'emoció republicana que es congria diumenge, dia 24, damunt el cel

seré de la circumscripció gironina per a homenatjar l'home íntegre i auster que és Miquel Santaló Parvorell, descarregà una tan forta pedregada, que malbaratà els esforços dels nostres «*simpàtics*» cavernaris.

L'avis ha arribat a temps; hom ha pogut constatar que les terres gironines, malgrat tot, vibren encara com en altres jorns memorables, al conjur de la República i Catalunya. Hom té la certesa que el dia que aquestes dugues coses que són sang de la sang, i carn de la nostra carn, passessin algun perill, les mans que s'ajuntaven en la plaça de braus, per aplaudir els discursos, curulls d'idealitat i de fervor republicà i catalanesc, dels homes representatius del nostre Partit, s'ajuntarien igualment per a empunyar l'arma, en defensa de les llibertats amenaçades.

Cal que no oblidin els que somniem amb el retorn d'uns temps vergonyosos que recordin com un pesombre i que empren tots els mitjans per a convertir els somnis en realitat. La generació actual no és la de la primera República. Te memòria i recorda els sacrificis que s'han tingut de fer per aconseguir les llibertats de que gaudim. Te fé en l'esdevenidor del règim; te fé en els seus homes dirigents; te fé en ella mateixa.

SETMANARI DEL PARTIT R.F.N
DE LES COMARQUES GIRONINES

GIRONA

29 setemb. 19

15 cts

ACCIÓ 29 setemb. 1933 57 CIUTADANA

SETMANARI DEL PARTIT REPUBLICÀ FEDERAL
NACIONALISTA DE LES COMARQUES GIRONINES

Redacció i Administració: C. Carme, 13. - Girona : Tel. 199
Hores despatx: 6 a 8 de la vetlla
Subscripció trimestre: 1'75 Surt els divendres

DELEGACIONS COMARCALS

OLOT
Màrtirs de Jaca, 9
RIPOLL
Trinitat, 6-2.º
GIRONA
Carme, 13
PALAMÓS
FIGUERES
Cervantse, 3
PUIGCERDA
Centre Republicà
STA. COLOMA
Clavé, 23

La circumscripció de Girona tributa un fervorós homenatge a Miquel Santaló La vitalitat del Partit R. F. N. de les C. G.

Començarem la ressenya del grandíols acte celebrat a Girona el diumenge passat amb motiu de l'homenatge a Miquel Santaló amb aquelles paraules que comentàvem en l'encapçalament de Comarques del nostres passat número... l'homenatge ha despertat grandíols interès pesi al refractarisme tan nostre a les grans manifestacions, pesi a la comoditat genuïna a què venim tan inclinats a gaudir.

Girona pot estar satisfeta de la col·laboració prestada incondicionalment pels correccionaris dels pobles forans en els actes desenvolupats a la nostra ciutat el dia 24 de setembre. L'animació va començar de bon matí, i pels carrers de Girona s'evidenciava que era dia de festa. Nombrosos grups seguien els nostres carrers fent temps per a presentar-se a l'hora oportuna en el Centre d'Unió Republicana. Ja a les nou, les comissions foranes anaren a recollir tickets per al vermut d'honor a Miquel Santaló.

Molt abans de les deu, pel Centre no podia donar-s'hi un pas, de tan abarrotat d'amics com estava, sense deixar de pujar gent pels graons que porten al local del Centre. Podem molt ben dir, sense lloc a exageracions, que a les onze del matí en el nostre estatge hi havien unes 2.500 persones.

El servei del vermut va anar a càrrec de la Joventut Republicana, la qual va apor-

tar-hi tot el seu esforç per tal de servir com calia als nombrosos visitants.

Hi havia dintre el Centre representacions dels pobles següents: Riudellots, Ossor, Vilopriu, Cervià de Ter, Sant Andreu del Terri, Esponellà, Medinyà, Camallera, Bordils, Santa Coloma de Farnés, Sarrià de Ter, Flassà, Cornellà del Terri, Caldes de Malavella, Celrà, Cassà de la Selva, Sils, Vilablareix, Arbúcies, Juià, Tossa de Mar, Sant Gregori, Aiguaviva, Veinat de Salt, Quart, S. Mori, Brunyola, Sant Jordi Desvalls, Viladesens, Sant Joan de Mollet, Bàscara, Sant Joan de les Abadesses, Banyoles, Serinyà, Ullà, Sant Esteve de Guialbes, Torroella de Montgrí, Palamós, Fontcuberta, Garriguella, Riudarenes, Canet d'Adri, Ripoll, Anglès, Albons, Belcaire, Olot, Fornells de la Selva, Calonge, Jafre, Colomé, Massanes, Garrigoles, Sant Feliu de Buxalleu, Argelaguer, Breda, Palau Sacosta, Amer, Foixà, Fallines, Viloví, Besalú, Sant Feliu de Guixols, Puigcerdà, Ventalló, Fanals d'Aro, Sant Esteve de Bas, Sant Hilari Sacalm, Cantallops, Figueres, Llambilles, Sant Pere Pescador, La Junquera, Granollers, Hostalrich, Santa Llogaia, La Bisbal, Pals, Sant Feliu de Boada, Pontós, Castelló d'Empúries, Begudà, La Canya, L'Escala, Saus, Sant Julià de Ramis, Sant Daniel, Ullestret i Riells.

Els telefonemes i telegrams eren rebuts

a centenars. Seria inacabable anotar-los tots, així com les lletres d'adhesió que estan al nostre poder.

Del nostre record que Girona no havia viscut una diada de tanta transcendència política com la del diumenge, qual èxit oferim exclusivament al diputat per la Circumscripció En Miquel Santaló Parvorell.

Els actes del matí

A dos quarts de dotze, el senyor Santaló, acompanyat de gran nombre d'amics, va arribar al Centre d'Unió Republicana, que es trobava ple de gom a gom, com poques vegades s'havia vist. Foren en gran nombre els amics nostres que no pogueren entrar en els espaiosos salons del Centre del carrer del Carme.

En l'escenari del saló d'actes, prengueren seient l'amic Santaló, rodejat de la Junta del Centre, Comitè polític comarcal, diputats, autoritats i personalitats vingudes de les comarques de Barcelona, Lleida i Tarragona.

El Dr. Pascual donà la benvinguda a totes les representacions foranes. Tingué paraules d'elogi per a les representacions republicanes de les comarques gironines que han palesat tothora una disciplina i un esperit d'unió indestructibles. Abogà, amb paraules encertadíssimes, per a la unió de to-

Santaló digué: "Ni diferències doctrinals, ni diferències tàctiques, ni afanys ambiciosos han de destruir la unitat de la Catalunya republicana".

tes les forces republicanes d'esquerra, i digué que per a aconseguir aquesta unió, a Girona hi ha la vella guàrdia republicana que està alerta, disposada a intervenir decididament per a salvar les diferències que hi puguin haver entre companys d'altres terres.

El senyor Ballesta, president del Comitè polític comarcal, amb paraula fàcil i senzilla, explicà els motius de l'homenatge a Santaló. D'una manera clara i concisa, enumerà els mèrits del diputat gironí, avui Ministre del Govern espanyol. Féu un cant a l'austeritat política de Santaló, el qual ha arribat al sitial enlairadíssim que avui ocupa dins la política nacional, pels seus propis mereixements, per la seva constància política, per la seva força de voluntat indestructible en els moments de més perill, per la seva intel·ligència posada sempre al servei d'uns ideals nobles i humans.

Santaló — digué — com aquells catalanistes de "trenta anys", no ha pregonat el catalanisme per a aconseguir com un vulgar xantagista, una casaca de ministre, sinó que, sense alardejar de catalanisme, l'ha portat a la legislació del país. Com a bon emporadanès, Santaló, ha estat sempre un catalanista ferm i convençut, i, els que el bescanten, no han aconseguit mai per a la nostra terra el que Santaló ha aconseguit.

Acaba el senyor Ballesta fent ofrena de l'homenatge al senyor Santaló i li lliura un bonic àlbum el qual conté signatures de tots els republicans de les comarques gironines.

Després, el propi senyor Ballesta llegeix gran nombre d'adhesions que seria interminable esmentar en aquest lloc. Algunes d'elles, de grans personalitats de la política catalana i espanyola, foren acollides amb grans aplaudiments.

En aixecar-se el senyor Santaló és rebut amb una ovació que dura llarga estona. Visiblement emocionat, té paraules de profund agraïment per l'homenatge que se li tributa, no pel que fa referència a la seva persona, sinó pel que significa per Catalunya, i per la República.

Parlà dels ideals suprems d'humanitat i ciutadania, els quals han estat el seu nord i guia durant el seu llarg pelegrinatge polític, i diu que no ha sentit mai un moment de feblesa per a defensar-los.

Diu que, com que ha de parlar a la tarda en presència de tots i de molts altres que ara no poden escoltar-lo, serà més breu del que voldria.

Promet continuar oferint tota la seva voluntat i tota la seva passió per a la llibertat i la justícia social. Acaba recomanant als republicans de Girona que siguin un exemple viu i latent, davant certes febleses

que han sentit els republicans d'altres comarques, febleses que l'adversari aprofita per a obrir esclatxa en el fort baluard del republicanisme.

Les paraules del senyor Santaló foren acollides amb aplaudiments xardorosos.

La "Beca Santaló"

Tractant-se d'homenatjar una gran figura del Magisteri, com és l'actual ministre de Comunicacions, no podia mancar allò que a ell podia ésser-li més grat: una derivació en sentit cultural que sigui consagració fecunda de la seva obra docent de tota una vida ¡Bella pensada la institució d'aquesta "Beca Santaló, que perpetuarà amb la seva eficàcia la gran figura del digne primer alcalde republicà de la ciutat dels setges!

¡Esplendorosa visió la d'aquell vast estatge de la Unió Republicana atapeït de gent entusiasta, abrindada! S'havia organitzat un vermut d'honor, però allò que desitjava tot-hom era sumar-se i contribuir a l'acte que es realitzava... Homes de totes classes socials; dones, moltes dones. Els infants, aquests festius seguidors de l'exemple donat per Santaló, també hi eren en gran nombre. Els caparons tendres, plens d'il·lusions, s'agermanen en un mateix entusiasme amb aquests vells republicans de testa blanca, veterans de les antigues lluites, amb les delicioses noies gironines, boniques com una il·lusió...

¡Matí triomfal aquest per als ideals esquerristes!...

Després de l'acte, en els salons del Centre tingué lloc el vermut d'honor i, entre tant, el senyor Santaló rebé nombroses comissions i representacions de pobles comarcans.

L'àpat d'homenatge

En el "Peninsular Grand Hotel", a les dues, es celebrà l'àpat d'homenatge. El menjador del Peninsular, oferia un aspecte esplendorós. El "Quintet Emporium" amenitzà l'acte amb ben triades composicions que foren meravellósament executades. L'àpat fou ben servit amb la competència a què ens tenen acostumats al "Peninsular Grand Hotel".

Acabat l'àpat, tots els assistents, acompanyaren al senyor Santaló a la plaça de braus, on devia tenir lloc el gran acte d'afirmació esquerrana i d'homenatge a Santaló.

L'acte de la tarda

Si diem que la que fou "província" de Girona va abocar-se tota a la capital, per tal d'ampliar fins on calia l'homenatge a Miquel Santaló, diríem una veritat com un temple. Prova palesa va ésser-ne la corrua d'autòmibus, camions, cotxes particulars i

fins motos i bicicletes que s'arregleraren a l'exterior de la plaça de braus, així com aquella enfortidora nota de color que donaven les banderes catalanes i republicanes, voleiant a l'hemicicle més alt, cobricellant la tribuna presidencial amb una voleiadissa de sedes policromes que emplenaven d'optimisme els cors i d'alegria els ulls.

Molt abans de l'hora anunciada — dos quarts de quatre — l'interior del recinte presentava un brillantíssim aspecte. Una compacta multitud, que augmentava constantment a mesura que avançava l'acte, esperava amb veritable avidesa oír l'autoritzada paraula de Miquel Santaló i les altres rellevants personalitats vingudes d'arreu de Catalunya per tal de sumar-se a l'homenatge.

La tribuna presidencial apareixia ornada amb les banderes catalana i republicana. Per tal d'expandir degudament els parlaments fou instal·lat un servei d'altaveus.

L'element femení és brillantment representat a l'acte. Les mans s'apleguen en una sorollosa ovació quan apareix a l'estrada Miquel Santaló. Amb ell comparteixen l'entusiàstica acollida els senyors Gassol, Casals, Humbert Torres, Irla, Puig i Pujades, Dalmau, Fontbernat, Casademont, Bancells, Dot, Sellis, Rauret, Folch, Colldeforns, Fàbregas, Blasi, Laureà Dalmau i la senyoreta Bargalló.

Una delirant explosió d'entusiasme assenyalà l'arribada de l'honorable President de Catalunya, senyor Macià, el qual, enmig dels continuats aplaudiments de la multitud aplegada, passà a ocupar la tribuna presidencial.

El senyor Macià entrà acompanyat del Primer Conseller, senyor Pi i Sunyer; el conseller de Sanitat, senyor Dencàs; el governador de Girona, senyor Prunés; el diputat senyor Martí Barrera; el secretari del Partit d'E. R., senyor Tauler; el secretari polític del president, senyor Alayedra; el cap de Cerimonial, senyor Rubí, i el capità dels Mossos d'Esquadra, senyor Escofet.

Ràpidament comença l'acte. Parla el ciutadà Joan Ballesta. Jove, energic. Un d'aquests valors reals amb què compta l'Esquerra. Orador sobri, breu, concís. Coneix perfectament l'auditori. No s'estén gaire i així i tot arenca aplaudiments entusiastes.

El senyor Santaló ha manifestat desigs de parlar el primer. Ha de reintegrar-se immediatament als seus deures ministerials i això li imposa el penós deure d'absentar-se. No cal dir les mostres de simpatia que el reben en aixecar-se a parlar.

Miquel Santaló és un orador contundent, de gest ample, de precisió magnífica. Enemic de les divagacions i dels cops d'efecte. Parlant es transfigura. La seva destra su-bratlla les frases i aquestes colpegen una a

"Per damunt de tots els problemes actuals polítics està la llibertat de Catalunya, i la consolidació de la República".

una el cor de la multitud com el mall colpeja el ferro roent damunt l'enclusa. És el seu discurs, extens, documentat, eloqüent, un veritable discurs d'home de govern. De ministre de la República. Conscient de la seva responsabilitat, que no l'inclina, però, a esbiaixar la veritat ni a fer abstraccions difuses.

Acomiadat amb grans aplaudiments, després d'oïr-se la veu valenta de les dones d'Esquerra, a càrrec de l'oratoria càlida de Maria Dolors Bargalló, entra en acció un altre home admirable, Humbert Torres, l'home de Lleida, com Miquel Santaló és l'home de Girona.

Prou conegudes de tots els militants d'Esquerra les facultats d'aquest tribú del poble, inimitable, no tractarem de definir-les. Alludirem només, a dos aspectes sobresortints del seu mestriol parlament. Aquell que fa referència a la seva abraçada, tan simbòlica, amb Santaló, austeritat amb austeritat, conseqüència amb conseqüència. Dos pobles de Catalunya que es fonen espiritualment en un. Abraçada precursora d'aquella altíssima unitat que Humbert Torres, amb l'aprovació unànime i sorollosa del poble, reclama, enèrgicament, per a l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Al discurs magistral de Torres segueix l'igualment magistral de Gassol. La fogosa oratoria d'aquest fill dilecte de La Selva de Camp posa en l'acte la pronunciació peculiar d'aquella contrada catalaníssima. A Lleida segueix, doncs, el Camp. L'abraçada esdevé triple a través de les frases enceses d'aquest fill espiritual de Francesc Macià, alliberador de Catalunya. "El plat a taula— diu— per als homes lleials d'ultra l'Ebre, com són els Bello i els Azaña. El nostre menyspreu més gran per als homes que denigren l'Esquerra tot i que li deuen l'acta que detenten..."

Carles Pi i Sunyer. La ponderació i la mesura que li són habituals, acusen avui un drinc emocional. Ell s'adona, més que ningú, del valor immens que té aquesta confraternització de comarques amb comarques sota el signe de la llibertat... No és efectista ni rebuscat. És, simplement, un mestre de la paraula i del gest. Diu el que vol i com vol, i així és com encerta a construir aquell símil magnífic, antològic, que recull les angoixes de l'hora actual que, a Catalunya, equivalen als dolors d'un infantament...

Aquesta festa de l'ànima mereixia un colofó que la magnifiqués, que li donés l'alta

investidura adient a la seva significació. Això no podia donar-li ningú més que Francesc Macià, la més alta figura de la Catalunya autònoma, alhora que encarnació vivent dels ideals que han dut el poble català a la consecució d'uns anhels, estèrilment arrossegats trenta anys sota la Monarquia i la reacció.

La veu, eternament jove, de Francesc Macià va adreçar-se una vegada més —de la manera que només ell sap fer-ho i que arriba al cor dels oients— a aquest poble que ell tant estima, i que és el poble de Catalunya, únic i indivisible, a Girona, com a Lleida, com arreu.

Discurs de Miquel Santaló

En mig de gran espectació, s'aixecà a parlar el senyor Miquel Santaló. La multitud tributa una forta i insistent ovació a l'il·lustre polític i lluitador republicà i eminent home de Govern.

No cal que us remarki, digué, aquestes mostres immerescudes d'adhesió i d'afecte que em tributeu, representen l'exponent d'aquell gloriós ideal d'humanitat que ha vibrat sempre en els cors dels homes de les contrades gironines.

Catalanitat i republicanisme ho veig representat en aquesta renglera de banderes que onegen avui en aquesta plaça i que reflecteixen aquells sentiments de justícia, llibertat, generositat i altruisme que cal posar sempre en la lluita.

Això és el que jo voldria. Una lluita sempre noble, sincera, intel·ligent i absolutament impersonal. (Aplaudiments.)

Espero que mai per mai prendrà ufana la llavor de la discòrdia. Ni diferències doctrinals, ni diferències tàctiques ni afanys ambiciosos han de destruir la unitat de la Catalunya republicana. Hem de donar exemple de desinterès i d'altitud de mires si arriba l'hora, que temo que arribi, de defensar les nostres llibertats. (Llargos aplaudiments.)

A continuació el senyor Santaló fa una breu recensió de la crisi que produí la caiguda del Govern Azaña. Continua dient el senyor Santaló:

Jo adjunto també l'aplaudiment que vosaltres heu tributat al senyor Azaña. Reto el meu homenatge al ciutadà exemplar que tantes proves de fe ha prodigat a la democràcia i al seu òrgan indispensable, el Parlament.

Quant a la constitució del nou Govern, davant la impossibilitat d'anar a la forma-

ció d'un Govern de concentració republicana, amb inclusió dels socialistes, i presidit pel propi senyor Azaña o una altra personalitat de significació idèntica — que és la primera solució que propugnàvem — abans que intentar escamotejar la voluntat de Catalunya i d'Espanya anant a la dissolució de les Corts, dissolució perillósíssima, enteníem que calia intentar la constitució d'un Govern de concentració republicana sempre que s'avingués a no donar un pas enrera en l'obra que havia dut a terme el Parlament de la República. (Ovació.)

Ultra aquesta garantia, reclamarem que en la constitució del nou Govern no podia mancar-hi cap de les minories que havien integrat el Govern Azaña, i com a condició cabdal, la que el nou Govern havia de complir els compromisos que consten en l'Estatut de Catalunya. (Gran ovació.)

Calia, a més, no estroncar l'obra de redempció dels treballadors de la terra i, per tant, no paraitzar la reforma agrària, portar endavant la llei d'arrendaments rústics i exigir rigorosament les responsabilitats. (Nous aplaudiments.)

Acceptades aquestes condicions, s'accedí a una col·laboració feta de cara absolutament al que està per damunt de tot: les llibertats de Catalunya i la consolidació de la República.

Esquerra Republicana de Catalunya respondrà fidelment als compromisos contrets si aquells amb els quals ha establert el contracte tenen la mateixa lleialtat i sinceritat que tenim nosaltres.

El meu vot no serà mai donat si no es compleixen totes les condicions assenyalades. (Aplaudiments.)

El dia 2 s'obrirà el Parlament amb un ampli debat polític. Cal que interpreteu recatament la conducta de cada partit. Esbrineu, malgrat les distàncies aparents, l'executòria de cadascú davant la possibilitat de contractes eixorcs.

Heu de tenir en compte que tot nou canvi de Govern representarà un triomf de la reacció, i això hem d'impedir-ho per Catalunya i per la República. (Aplaudiments que duren llarga estona.)

Acte seguit, enmig de vibrants manifestacions d'entusiasme, el senyor Santaló s'acomiadà dels gironins i sortí cap a Madrid.

* * *

Seguidament, en nom de les organitzacions femenines, la senyoreta Maria Dolors Bargalló pronuncià un breu parlament, en-

Dolors Bargalló exclamà:

"Diuen els reaccionaris que la dona en les properes eleccions donarà una sorpresa. Jo crec el mateix, però la sorpresa serà contrària al que ells pensen, ja que la dona sols pot votar per aquells homes i aquells Partits que han contribuït a emancipar-la políticament".

coratjant les dones gironines a una tasca de proselitisme a favor de l'Esquerra Republicana, que fou rubricat amb entusiastes aplaudiments.

Humbert Torres

Després d'adreçar-se a les dones, recordant-les que sota el vell règim eren coses inanimades, els diu: Els alts interessos del poble de Catalunya són en les vostres mans com en les nostres. No tan sols deveu gratitud a la República, sinó que no sereu dignes de vosaltres mateixes si no paleseu gratitud i sabeu correspondre l'haver-vos donat una carta de naturalesa que us negà la Monarquia i us ha reconegut la República. (Aplaudiments.)

Fa al·lusió a les moltes invitacions rebudes dels indrets gironins, per tal de venir-hi a establir un intercanvi d'idees i de sentiments. La llarga distància i les dificultats dels desplaçaments han obstaculitzat fins avui aquesta efusió mutual amb les terres gironines tan plenes de records i de sacrificis per la República o per Catalunya. Avui —diu— les terres lleidatanes se sumen per la meua veu a l'homenatge al vostre conciudadà il·lustre, el meu amic Santaló. Jo no el coneixia, fins que als passadissos del Parlament de Madrid, vam llançar-nos l'un en braços de l'altre. Glossa l'admirable obra de redreçament que Santaló porta feta a les comarques gironines. Per això —afegeix— en abraçar-nos s'abraçaren la conseqüència republicana, el laïcisme i els anhels de justícia social, idealitat d'un i altre tota la vida. (Grans aplaudiments.)

Per això jo porto de Lleida un branquilló, com el porten Tarragona i Barcelona, a la corona que Girona ha teixit per a la testa de Miquel Santaló. Amb això hi veig un simbolisme, i és que a Catalunya només hi ha catalans, amb un sol cos i una sola ànima. (Ovació.) La seva espiritualitat és una i indivisible. I ultra aquesta unitat de Catalunya, n'hi ha una altra, la qual és indispensable i inajornable, i que devem imposar, si cal, i és, la unitat de l'Esquerra Republicana de Catalunya. (Gran ovació.)

Amb eloqüent fraseologia remarca l'orador la responsabilitat que entranyen els moments actuals, la qual han de compartir tots els militants d'Esquerra, del més modest al més destacat, en la paraula, en esquerrisme —afirmà— arribarem a la llibertat dels catalans; si no, no hi haurà cap més partit que hi arribi. (Aplaudiments.) Nosaltres, en

un nou Jericó, enderrocarem allò que tots nosaltres sabem.

Recorda magníficament l'abrandament patriòtic que va presidir les jornades del 28 de juny i del 2 d'agost, i molt assenyalamment aquell memorable 1 de setembre en què la consecució de l'Estatut va donar la rèplica al decret de "Nova Planta".

Fueteja durament la política de la Lliga, amb 30 anys de claudicacions, a canvi de casaques de ministre, i blasma enèrgicament els que, a Sant Feliu de Guíxols, acusaren l'Esquerra de no ésser partit de govern i són els que dies abans d'advenir la República demanaven un vot de confiança a Cambó. Per desfer aquesta acusació retreu la ineficàcia en el seu càrrec, tant a Barcelona com a Girona, d'un home d'aquell partit i, per contra, la tasca moralitzadora feta en poques hores per un governador general d'Esquerra. Aquest partit —diu— que vol donar patents de catalanisme, va aliar-se a Tarragona amb un partit espanyol, quan és dogma, a Catalunya, defugir-ne el contacte. Acaba apel·lant a l'enteniment dels gironins que com a bons deixebles de Santaló sabran complir el seu deure si les circumstàncies ho exigeixen. Lleida —declarà— estarà al costat nostre, i tots plegats salvarem el patrimoni espiritual i patriòtic que volem llegar als nostres fills. (Sorollosa ovació.)

Ventura Gassol

Ahir érem a Lleida. Avui a Girona. Cal que en totes les contrades de Catalunya reforcem l'esperit de catalanitat i l'esperit de republicanisme.

Aquesta tramuntana que us porta les veus del món cal que regolfi ací i que dugui terres enllà les veus d'aquesta terra de Girona, que són les veus de la justícia, de llibertat i de pau.

Els que anem per terres d'Espanya ens sentim ací plenament encoratjats. Experimento la sensació que a moltes regions d'Espanya, àdhuc a Madrid, les esquerres no vibren prou. Ens han dit que Catalunya era una mena d'illot espatat respecte d'Espanya i jo us dic que en cas d'un moviment reaccionari Catalunya rebria amb els braços oberts i els cediria un lloc a taula a homes que com Azaña, Bello i tants d'altres tant han ajudat en el reconeixement de l'Estatut de Catalunya. (Ovació.)

(En aquests moments surt del recinte el senyor Humbert Torres el qual és acomiadat amb una gran ovació.)

Acte seguit el senyor Gassol es referí a les activitats polítiques dels partits de Lliga Catalana i Acció Catalana i Republicana, i censura llur actuació insidiosa i llurs campanyes de difamació. (Aplaudiments.)

Es referí a la qüestió religiosa, la qual determinats partits adulteren per a emplaçar-la per a finalitats polítiques.

Parlà de l'acostament efectuat entre el catalanisme i l'obrerisme, i alludí a l'actuació abnegada del "Noi del Sucre", que sabé morir per defensar el seu credo social, a al revés de certs extremistes d'avui que solament saben matar. (Aplaudiments.)

Cal que ens mantinguem ben units acabà dient el senyor Gassol— i que servem i augmentem la nostra fe en el partit d'Esquerra Republicana i en la figura del seu eximi president, en Francesc Macià. (Sorollosa i perllongada ovació.)

Carles Pi i Sunyer

Republicans de les terres gironines:

Com us han dit abans que jo els meus amics Torres i Gassol, alegra el cor seguir les terres catalanes i veure arreu el mateix entusiasme pels ideals d'Esquerra i catalanitat.

Diumenge passat, a Lleida, vàrem copsar l'enfortiment que es desprèn d'una tradició netament catalanista i republicana. Perquè dirieu que obeeix a una tradició el que Lleida i Girona siguin sempre fogars de llibertat i de República. I és que en aquest poble no pot haver-hi un catalanista que no sigui liberal, ni un liberal que no sigui catalanista. (Aplaudiments.)

Catalunya no és una entelèquia ni una abstracció, sinó quelcom consubstancial amb la pròpia ànima. Cal confondre en un mateix concepte el català com a poble i Catalunya com a concepte. Catalunya no és una escenografia estàtica i morta, sinó quelcom ple de dinamisme i de vitalitat. Els que això sostenen desconeixen el nostre anhel del futur. Aquesta és la més alta missió de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Construir aquest futur que porta a dintre la implantació de l'Estatut.

Amb paràgrafs de gran força evocativa descriu el que són els dolors que porta tot naixement, i diu que les dificultats que avui travessa Catalunya són comparables als dolors que comporta una vida que neix. (Ovació entusiasta.)

Exalta el coratge dels homes de llibertat per a superar tota feblesa. Remarca com un escriptor de la terra ha qualificat de "Vi-

"La Lliga que vol donar patents de catalanisme, va aliar-se a Tarragona amb un Partit espanyol, quan és dogma, a Catalunya, defugir-ne el contacte".

Paraules d'Umbert Torres.

des heroiques" les vides gironines. Heroisme que vol dir abnegació i voluntat per damunt l'anècdota punyent, pecat d'escàndol de l'adversari. Retreu com un exemple l'Autoritat de les contradades gironines. Alludeix la primera revolució i els ideals altíssims de què fou suport. Invoca la necessitat de no crear obstacles a l'obra de la República, garantia de la nostra llibertat, la qual desvetllarà aquest sentiment en altres pobles d'Espanya. Molt s'ha fet ja en aquest sentit, però encara manca altre tant a fer. D'aquí naxerà la formula equitativa i justa del gran Estat Federal espanyol.

Relata una anècdota en què tres obrers que bastien una catedral, en ésser interrogats, respongueren; el primer, "que picava pedra"; el segon, "que guanyava el pa de la família"; i el tercer, orgullosament, "que bastia una catedral". Lloa el contingut espiritual d'aquesta gallarda resposta, i acaba dient que el nostre poble esquerrista treballa, com aquell obrer, a bastir una Catedral, que és la nova Catalunya. (Enorme ovació.)

Francesc Macià

El President de Catalunya és acollit amb un aplaudiment fervorós i delirant, i amb visques entusiastes, que se succeïxen llarga estona. Fet el silenci, el senyor Macià digué:

Amics de Girona: Vaig a adreçar-vos solament unes paraules de salutació. Conec el vostre tremp indomable de catalanistes i de republicans i no he de venir a recordar-vos quin és el vostre deure en un i altre sentit.

La nostra llibertat col·lectiva ha de venir acompanyada d'aquelles reformes socials que han de constituir al seva base eficient. La llibertat, com jo la voldria, seria mancada si no vingués conjuntament amb l'ideal d'humanitat i de justícia social que informa els principis bàsics del nostre partit. (Aplaudiments.)

No podem témer que hi hagi un poder estrany que pretengui arrabassar-nos les llibertats conquistades. El poble que va rebre l'heratge del 1714 no pot claudicar en cap moment i sabrà mantenir-les degudament. (Ovació.)

Reclamem que els Governos de la República compleixin estrictament tot allò que està consignat en l'Estatut i que ens ha estat reconegut per les Corts Constituents de la República. És ja inajornable que els serveis que ens corresponen siguin convenientment dotats, per tal de poder confeccionar

el primer pressupost complet de la Catalunya autònoma i poguem desenrotllar a satisfacció aquella tasca que hem promès de realitzar i que el poble espera de nosaltres.

Som lleials i sincers. Demanem solament que se'ns correspongui amb una idèntica lleialtat i sinceritat.

La nostra executòria política i social segueix una línia dreturera per tal com la nostra actuació segueix els dictats de les nostres paraules, i aquestes són reflex d'una concepció justiciera i humana. (Ovació.)

El senyor Macià acabà el seu parlament amb l'explícita manifestació que assolirem tot allò que sigui de justícia i de raó, car de no ésser així seriem indignes de titular-nos un poble que vol ésser lliure.

El parlament del senyor Macià és acollit amb una grandiosa i insistent ovació que l'obliga a saludar repetides vegades la multitud gironina.

***

Acabat l'acte de la tarda, el senyor Macià i seguici emprengueren el viatge de retorn a Barcelona, no així els Consellers Ventura Gassol i Carles Pi i Sunyer, que visitaren el Centre d'Unió Republicana acompanyats del senyor Prunés, on romangueren força estona.

Durant tota la tarda el Centre va veure's completament animat, i el ball, malgrat la gran gentada que acudí a la Plaça de Braus, va ésser un dels més concorreguts que recorda l'Entitat.

***

La Comissió Organitzadora de l'Homenatge al diputat En Miquel Santaló Parvorell, dona les més expressives mercès a tots els que han intervingut en els diferents actes celebrats, d'una forma o altra. No citarem noms a fi d'evitar poguéssim incórrer en algun oblid.

A tots els Centres que varen enviar representació, dona també moltes mercès el Comitè Organitzador, especialment a les Comarcals de Figueres, Palamós, Olot, Ripoll, i Puigcerdà.

Preguem a tots aquells que, pesi a la nostra bona voluntat, varen trobar deficiències, ens disculpin, ja que el nostre desig era, és i serà sempre, correspondre com cal a les atencions rebudes, i fer els possibles per estrènyer els llaços de germanor que han d'unir a tots els bons republicans.

Repetim les mercès a tots.

Croquis

UNA IMPRESSIÓ OBJECTIVA

Volem donar una impressió objectiva de l'acte de diumenge, sense ombra de partidisme i sense cap mena de parcialitat. Ho volem fer, precisament perquè convé que sigui una ploma esquerrana la que doni aquesta mostra de ponderació, superant totes les suggestions personals i elevant-se per damunt de la migradesa de visió dels nostres adversaris, que no havent sabut mantenir-se en un lloc d'objectivitat han cercat pèls i senyals per a llevar importància a l'acte de la Plaça de Braus.

No és denigrant l'adversari sistemàticament com es fa política de categoria; com tampoc lloant fins les mateixes úlceres, pel fet d'ésser pròpies, s'actua seriosament i dignement. Tothom en la vida té encerts, per moltes que siguin les tares. Perquè, doncs, no voler reconèixer els encerts agens, o almenys no maldar per a regatejar-los?

Doncs, objectivament parlant hem de dir:

Primer. Que del nostre record mai cap partit polític s'havia atrevit a donar un acte en la Plaça de Braus. El fet de què el nostre partit es decidís a donar-lo ja suposa què té uns arrestos i una seguretat de si mateix, que no tenen cap dels altres partits polítics de la nostra terra.

Segon. Que amb la Plaça plena en unes tres quartes parts, com en realitat ho era, cap local de Girona hauria engolit la multitud allí aplegada, ni que hagués tingut triple capacitat que el Teatre Albèniz. No us sembla que això vol dir alguna cosa de significatiu i revelador? Quin partit hauria estat capaç de realitzar tal performança? Recordem que la "Lliga", l'any passat, perquè aconseguí un ple incomplet en l'esmentat teatre, va batre el coure com si es tractés del descobriment de les Piràmides. Val a dir, però, que els homes de la "Lliga" són els més ridículament turiferaris de les pròpies coses, fins la dèria insana i infantil de convertir qualsevol anècdota sense importància en un esdeveniment. Per alguna cosa són el partit dels actes qualificats grotescament d'"històrics".

Tercer. Que la importància de l'acte de diumenge en quant al contingent que acudí a la Plaça, pren volada si es tenen en compte aquestes dues circumstàncies: la d'anunciar-se l'acte amb tres dies d'antici-

Ventura Gassol sentencià:

"L'actuació abnegada del Noi de Sucre el portà a morir per defensar el seu credo social. Els extremistes d'avui, al no tenir una fita determinada, sols saben matar".

Carles Pi i Sunyer:

"Un home, com més esquerrista, més honrat".

Francesc Macià:

"Un poble que va rebre l'heratge del 1714 no pot claudicar en cap moment".

pació; la de realitzar-se en un moment que no és de vibració política, en fred, i més aviat amb la massa de militants un xic decebuda. Per tant, l'acte de diumenge, reeixit i esplendorós, demostra que la unitat esquerrana en terres de Girona és un fet inqüestionable; que l'aportació gironina en el redreçament del partit serà valuosa; que una reacció immediata que s'anuncia sense circumloquis, superarà la crisi com un fenomen passatger i aleatori; que la democràcia gironina, intacte i compacte, està com mai en peu de guerra.

Creiem irrefutables aquest punts de vista. Els oferim a la consideració dels nostres mesquins adversaris, mesquins i plens de malhumor; el malhumor d'un despit incoercible.

Els oferim, però, més que a ells, als nostres militants. Per a què desvetilin les millors esperances; renovin la seva fe indestructible; es disposin a lluitar coratjosament i saboregin per endavant la mel del triomf indiscutible que el futur lògicament ens depara.

LA "LLIGA" A L'OPOSICIÓ

De tant repetir els homes de la "Lliga" que són els únics i els que tenen la ciència infusa, s'ho han arribat a creure, i el que és pitjor ho han fet creure a molts babaus que deambulen per carrers i places.

No hi ha tal. La "Lliga" ni té homes de més categoria que els altres partits, ni disposa de més elements dels que els altres disposen. Allò de l'or de la "Lliga" és un mite.

Les seves pseudo eminències vistes de prop són un "bluff" considerable. N'hi haurà prou per a demostrar-ho, esmentar la imaginària "visió política" de Cambó equivocant-se sempre; la dialèctica lamentable de Duran i Ventosa en els seus articles sobre Azaña que publica actualment, i l'originalitat literària del senyor Vallès i Pujals, que arriba a tenir categoria de prohom, encara que sembli mentida. Aquests tres botons de mostra reforcen l'argument sense disputa.

Però si la "Lliga" és dolenta governant, encara és més dolenta a l'oposició, almenys si la fa com en el Parlament de Catalunya i com en l'Ajuntament de Girona.

En dos anys i mig, i escaig, la minoria de la "Lliga" en el nostre Ajuntament ha fet la malmirrosa i la banya-baixa, sense interrupció, fossin els vents del quadrat que fossin. La seva tàctica ininterrompuda ha estat la d'anar a bracet amb el misèrrim senyor Busquets, com a unes núpcies. Ni un

gest elegant, ni una posició intel·ligent, ni un arrest d'ampli vol. Ha rebequejat sense parar, però, sense suc ni bruc.

Quan ha sortit de casilles ha elevat a la categoria d'afer tres qüestions minúscules, i és clar, n'ha esdevingut el "part de les muntanyes" d'Horaci. Aquestes tres qüestions han estat: la compra d'una partida de testos; la col·locació d'un funcionari en l'oficina d'obres i, ara, sembla mentida!, la prohibició de fer un envelat. Com a mig afer hi ha la formació d'uns jardinetes en el llot de l'Onyar.

Aquest és el balanç de l'oposició municipal de la minoria de la "Lliga" a l'Ajuntament de Girona. Aquests són els seus "triomfs" que la premsa amiga infla i trèlleja, amb aquella absència de ridícul que els distingeix. No ens expliquem com devallen tan avall; una devallada que no s'interromp, sinó que pren un ritme accelerat.

Si aquesta és tota la plataforma electoral que els ha de fer triomfar, ja podríem, tantmateix, dormir a l'ombra...

HOMENATGE MERESCUT

Seriem uns ingrats i cometeríem una falta imperdonable, si no ens adheríssim ben efusivament, al just Homenatge que el P. R. E. N. de les Comarques Gironines dedica a l'il·lustre Diputat a les Corts Constituents de la República, i Ministre de Comunicacions En Miquel Santaló i Parvorell.

Les campanyes indignes, la crítica dura i injusta de què ha estat objecte Santaló, no han pas desvaloritzat l'obra formidable que ha portat a terme abans i després de la proclamació de la República. Santaló, home de fermes conviccions liberals i democràtiques, ha sabut menysprear les intrigues calumnioses, i, amb el cap ben alt, continua i continuarà l'obra liberal i democràtica, que tan bons fruits ha donat a les nostres Comarques.

Nosaltres, que tenim l'absoluta confiança en l'amic estimat, fe amb els Ideals i arrelades conviccions catalanes i republicanes, li demanem que continuï la seva obra liberal i humana, acceptant els alt llocs que puguin confiar-li els Governos de la República i de Catalunya, per al bé de les nostres Comarques.

JOAN BANCELLS I XIBERTA

Tossa de Mar, 20 de setembre de 1933.

(El publiquem en aquest número per haver arribat tard en l'edició passada.)

Però...

Els traspassos de serveis van fent-se efectius malgrat tots els obstacles que els enemics de Catalunya i de la República sostenen i mantindran.

És clar que a nosaltres que ja vàrem fer prou de conformar-nos amb el saboteig que a Madrid es féu a l'article 7.è del nostre Estatut; és clar que nosaltres que hem sabut més que els espanyols en majoria, ésser prudents, sensats, reflexius i condescendents amb ells; és clar que nosaltres que fórem uns irreductibles a un jou ignominiós d'aquella monarquia tirànica i brutal, ens hem amotllat gustosament a moltes exigències i hem cedit momentàniament de bona gana, a una sèrie de condicions que, en nom de la República i per al millor benestar d'uns i altres, hem comprès calien concedir; no res menys, hem demostrat també una comprensió i una serenitat en el nostre plet que ens enalteix; és innegable que a totes aquestes coses hi han influït el nostre temperament liberal, demòcrata, social, humà per excel·lència en major nombre a la nostra terra, que no a moltíssimes altres regions espanyoles, i a l'esperança d'ésser compresos definitivament per tots els germans ibèrics; és indubtable també que han estat factors valuosíssims el cap de l'Estat, el cap del Govern i la majoria dels homes de totes les seferes de responsabilitat i sanes conviccions, perquè, posats d'acord amb ells, els nostres homes representatius a les Corts i en el Govern de Catalunya, se'n carrilés pel camí més pràctic i convenient a tots, el nostre problema, tan falsejat, tan combatut, tan estúpidament escarnit en el transcurs del Règim caigut, amb el que va fer conxorxa rastrera i gens edificant la Lliga durant trenta anys, per no aconseguir res a favor nostre, si donem per descomptades les caques de Ministre per a alguns homes seus, la concessió de Monopolis i la puixança del capitalisme català opressor i dels senyors Esteves panxacontents; és clar que per als catalans d'Esquerra i per a tots els que viuen l'hora present i no es deixen influir per utopies d'un país, avui per avui fantasiós, on els homes tots per un igual són una espècie d'angelets bons minons, ni per a aquells retrocessos a les èpoques del cavernisme; el pas aconseguit, ens dona una interna satisfacció i ens fa sentir un goig incomparable de poder constatar que la República és una forma de Govern que si tots els homes fossim de bona voluntat, faria de tots plegats una família envejable i un país incompara-

N. de la R.

Hem rebut diferents queixes d'alguns amics que no reben el nostre Setmanari. Preguem a tots aquells que es trobin en aquest cas vulguin comunicar-nos-ho per escrit, a fi de fer els deguts anotaments, i esmenar les deficiències que corresponguin.

ble; certament que nosaltres, com a bons republicans i com a catalans fins els molls dels ossos, ço que havem conquerit en dos anys i mig de República, ens dona dret a què sentim bategar els nostres cors de joia i ens obre un horitzó més ampli, més radiant i fulgent per al demà dels nostres fills... però...

Hi han "peròs" que cal tenir presents, si bé nosaltres ens contentarem de moment, a exposar-ne només que alguns.

Primerament cal deixar ben sentat, de què malgrat tot, ço aconseguit, no és el màxim a què aspirem els catalans, ni aconsegueix definitiva i absolutament ço que l'Estatut té en el seu programa polític. I volem remarcar això molt particularment als enemics per si no ho sabien o no els hi convenia saber-ho. Doncs ni l'article 7.è ni alguns altres que foren retallats per l'insania, l'antictaalanisme, el centralisme i el despotisme absolutista de molts elements que suren pel Parlament Espanyol, per Madrid, per Espanya, en els moments transcendents i històrics de la discussió del nostre Estatut a les Corts, poden deixar-nos satisfets, perquè a la pràctica, ens portaran molts trastorns a casa nostra; i, per tant, si bé de moment ens hem amotllat a les circumstàncies, esperem encara temps millors.

En ço que afecta a Valorització del Traspàs de Serveis, malgrat la bona voluntat, malgrat el bon desig d'aconterar-nos el Govern i de voler fer-nos optimistes els nostres dignes representants de la Generalitat, hi hem constatat una filigrana d'influències de tots els ordres, molt particularment burocràtiques, entre quin element hi pululen elements anti-patriòtics i anti-republicans, i un excés de sensibilitat per part del Ministre d'Hisenda, que, malgrat semblar a cop d'ull cosa natural a favor del Tresor de l'Estat, ens fa adquirir el convenciment de què l'atmosfera de la Capital de la Nació ofega encara molta part de la sinceritat i noblesa dels nostres bons propòsits i del nostre comportament aquí i allà prop del Govern, en el Parlament i fora d'ell i, com és natural, per contra, el nostre poble, els republicans d'Esquerra, molt particularment, encara que callem, ens sentim més o menys defraudats, sentim retrunyir un com més o menys apaivagant contra les nostres sensibilitats, perquè compremem que si tant se'ns vol retallar per una part, i tant se'ns vol escatimar per l'altra, malgrat tots els esforços, de tot el talent, bona voluntat i sinceritat de procediments dels nostres homes del Go-

vern intern de Catalunya, la nostra obra fracassarà, no per incapacitació nostra, sinó per mal afe dels d'allà, que hauran volgut deixar en evidència les nostres manifestacions de capacitat suficient per a administrar-nos sols.

I amb el "però" anterior, hi volem aclarir, que no endebades tenim el problema dels sense feina, cultura, foment, caixa agrícola, beneficència, socrs i d'altres i d'altres, que si no ens donen facultats econòmiques, no podran ésser solucionats satisfactoriament, i el mal estar covador de tots els desordres i conflictes restarà en peu i per damunt de tot hi quedaria la nostra responsabilitat, malgrat tot.

La setmana passada ens fou fet efectiu el traspàs de l'ordre públic en la forma que pronosticà el company Lluhí i Vallescà en el darrer Congrés d'Esquerra. A l'esclari company Selves, li ha correspost, interinament, carregar amb la feixuga responsabilitat de Governador General de Catalunya, i, oida!, si tots els seus bons propòsits de reorganització i renovació d'aquest punt tan important com delicat, poden veure's aconpleerts, doncs aquest és el nostre desig més sincer, i en ell tenim dipositada tota la confiança per la seva indiscutible capacitat... però, no seran tard o d'hora els mateixos d'allà que, directa o indirectament, ens crearan conflictes per jugar amb dos jocs de cartes i arriba a la seva finalitat de desvirtuar la nostra labor?

Ens mou a fer totes aquestes consideracions, el fet de què en les darreres proves electorals pel Tribunal de Garanties a Castella, a Navarra, i moltes altres regions, els radicals, els agraris i tots els altres elements que amb el nom de republicans de dreta o de centre han aconseguit unes victòries (reals o fictícies), són tots els anti-catalans i anti-estatuistes, que sense parar conspiren amb en Maura, els monàrquics i els cavernícoles, per a desacreditar al Règim i fer

J. BALAGUER TORT
ADVOCAT
Progrès, 12 - 1.ª - 1.ª
Telèf. 153 Girona

fracassar d'una manera o altra la nostra autonomia; i no seria res d'estrany que es possessin d'acord amb els insensats d'aquí, que simpatitzen amb ells pels seus sentiments retrògrades, i amb l'ajut de cert capital i altres factors ens cerquin les pessigolles i toquin tots els ressorts per fer nos atmosfera i desacreditar-nos en tot.

Ara, doncs, més que mai, ens caldrà als homes d'Esquerra i a tots els seus afins, donar-nos compte, que la responsabilitat del Govern, de casa nostra, molt particularment, haurà d'ésser controlada, avalada i sostinguda per tots com un sol home a fi de què quan vinguin eleccions, els enemics del Règim, i, per tant, de Catalunya, no puguin conquerir cap majoria en lloc, malgrat les grans activitats que despleguen arreu i de l'esperança que diuen tenir en la victòria per mitjà del vot de la dona.

Però... Si finalment aconseguissin els seus propòsits, cosa en la qual no cal comptar, no obstant i els seus baladrerismes, per fer soroll de platets i poca vianda, els republicans conscients, els catalans veritat, els ciutadans responsables, dirien la nostra darrera paraula i no ens deixarien arrabassar el pervindre falaguer que hem anat amassant a consciència, ple de Llibertat i Justícia per als nostres fills.

ARTEMI CASANOVAS

La Canya, steembre de 1933.

«La Lliga» o la mala fe i la ignorància

La premsa que és expressió de tota la misèria material i moral de la gent de la Lliga, aquesta setmana ha reventat d'alegria. La sessió de l'Ajuntament del dia 22, amb l'afer de Palau Sacosta, li ha proporcionat ocasió de lluir la seva acostumada mala fe, sense adonar-se que a la vegada posava al descobert la seva ignorància.

Allò de poguer dir —amparant-se en què hi ha llibertat de premsa per a dir totes les mentides— que regidors de l'Esquerra han votat protestar contra el governador, també de l'Esquerra, els ha fet la mar de felços. Ells ja saben de cert que això no ha estat així. Tant se val. La qüestió és que aquells pobres electors que només llegeixen la seva premsa i que s'empassen tot el que els donen, perquè són incapaços de pensar pel seu compte, s'ho hagin cregut. La veritat o la mentida té per a ells —cristians perfectes— ben poca importància.

Però el cas és que en donar mostra de la seva mala fe, han posat també al descobert la seva ignorància. Han demostrat ni tan solament saber el què és autonomia municipal i el que és pitjor, no saber el tràmit administratiu de concedir un permís d'envelat.

Tothom sap avui quin és el cas de Palau Sacosta. ns veïns que volen fer un envelat

EXPRES-BAR

Situat a la Rambla - GIRONA - Telèf. 119

Begudes de les millors marques

Ressopons econòmics

OBERT NIT I DIA

Del 1.ª d'octubre al 30 d'abril, temporada de marisc

Ostres-Percebes-Almejes-Gambes

rebudes diàriament a les 5 tarda.

en un lloc que l'Alcalde, primera autoritat, no troba bé. Aleshores els veïns per burlar l'autoritat de l'Alcalde, volen bastir l'envelat dintre el terme municipal de Girona. El Governador, amb molt bon sentit, denega el permís, per mantenir el principi d'autoritat de l'Alcalde de Palau i perquè aquestes coses s'han de resoldre dintre els mateixos municipis.

¿Es això anar contra l'autonomia municipal? Per gruixuda que sigui la pell d'algun prohóm o pronomi de la Lliga, difícilment ho sostindria donant la cara.

Ara bé. Diuen els regidors lligueros que el governador va anar contra l'autonomia municipal perquè va anul·lar un permís concedit per l'alcalde accidental de Girona. I aquí és on demostren més la seva ignorància. El Governador no va tenir necessitat d'anul·lar cap permís, perquè en le scapitals de província és de llei i de costum que únicament ell pot concedir aquests permisos, encara que l'Ajuntament cobri els arbitris corresponents per ocupació de via pública. De manera, doncs, que quan un governador realitza una funció que li està assignada per la llei no pot fer un acte contra l'autonomia municipal i menys en el cas present, tota vegada que la denegació del permís era per no tolerar que uns veïns, els de Palau Sacosta, no burlin l'autoritat del seu alcalde.

El més repugnant de tot, però, és la manera com a propòsit d'això i d'algun altre cas que retreuen, parlen a boca plena de caciquisme. Si tots no portéssim encara a damunt les vergassades dels cacics se'ns podria fer entendre aquesta cançó. Però els que portem encara senyals de l'infamant caciquisme que la Lliga ha exercit en aquestes comarques, les seves paraules ens produeixen només que fàstic. Els que recodem prou bé que en els nostres pobles rurals no es podia fer res, ni gairebé respirar, sense el permís del senyor rector, el terratinent lliguero i el guàrdia civil a les seves ordres, com podem fer cas de les seves paraules avalant l'actitud de gent que volen posar-se fora de les autoritats locals, només que per fomentar rivalitat i discòrdies?

Es inútil, senyors de la Lliga, que s'escarrassin més. No veieu que aquí tots ens coneixem?

O CASIÓ

Piano elèctric, bon estat, que val tretze mil pessetes, es ven a preu de ganga. — Raó: Cafè Colonial, Cal·des de Malavella.

PER LLOGAR: Des de 1.er de gener de 1934 el local baixos del Casino Olotí.

Informaran al mateix Casino, de 9 a 10 de la nit.

P.R.F.N.c.g
notes de carnet

CONVOCATORIA

El Comité Polític Local es complau en invitar a tots els socis del Centre d'Unió Republicana, Joventut Republicana, i demés inscrits al Cens polític, a la reunió General Extraordinaria que tindrà lloc el propi vinent dimarts, dia 3 d'Octubre, a les deu de la vetlla, per a tractar i discutir la següent

ORDRE DEL DIA

Lectura i aprovació acta anterior.

Discussió projecte de creació d'una Associació de Llogaters.

Elecció de dos membres del Comité.

¿Creu l'Assamblea que l'actuació de la minoria a l'Ajuntament mereix sanció?

Assumptes generals.

Joventut Republicana. - Girona

CONFERÈNCIA PÚBLICA

que es celebrarà AVUI DIVENDRES, dia 29, a les deu de la vetlla, a l'estatge del **Centre d'Unió Republicana** a càrrec del professor i publicista gironí,

JOSEP M.ª CORREDOR

dissertant sobre el tema:

Política cultural de la República

(Una obra ja solidament iniciada).

Notícies de pobles

Sant Julià de Ramis

El diumenge, dia 1 d'Octubre, a les 3 de la tarda,

Acte de propagaanda política
en el local de les escoles. Parlaran:

Joaquím Murillo

Vice-President de la Joventut Republicana.

Gumersind Sardà

Del Comité Polític Local.

Joan Ballesta

President de la Comarcal de Girona.

Amics forans, moltes mercès

Si restés encara algun dubte de la sinceritat política que fa vibrar els pobles i ciutats de les comarques gironines, amb l'acte del diumenge, celebrat a Girona, amb motiu de l'Homenatge al diputat per la Circumscripció, En Miquel Santaló, hauria quedat totalment esvaït.

Els republicans de Girona tenen molt que aprendre dels correligionaris de la nostra Circumscripció, en quant a disciplina política. Ells, aquesta disciplina a què em refereixo, no la senten perquè els surt del fons del seu cor, prova encara millor per evidenciar clarament l'esperit de companyonia de què vénen animats, però si no fos natural en ells correspondre a les crides que els són fetes, una petita indicació seria suficient per a fer acte de presència allà on calgui.

Girona quieta, Girona passiva, topa amb l'inquietud i amb l'activitat dels pobles dels quals és cap. En

tota demostració de bullici el paper més trist a ella és reservada. Ens falta optimisme, ens falta aquella expansió alegroia que dona vida a totes les manifestacions col·lectives. Ens manca la continuïtat que mereix tota obra grandiosa. Els gironins som la fogarada que no deixa caliu, som el torrent que llisca muntanya avall en dies de tempesta, però que no aconseguix convertir-se en rierol fertilitzador. Desconeixem la constància veritable, base per a fer grans obres. Treballem marcits i apesarat. Les iniciatives neixen mortes.

Els amics forans ens han donat una lliçó. Desitjaríem fos aprofitada, i que servis d'estímul per a actuacions futures. Nosaltres units, nosaltres a l'uníson, seríem imbatibles, si afegíssim a la camaraderia aquella constància que ens és tan necessària i que tan difícilment practiquem.

LA SELVA

CALDES DE MALAVELLA

PERTORBADORS....?

Les dretes, que s'han vist descartades i veuen que es va esmunyint de les seves mans el predomini que tenien damunt del poble perquè aquest ha vist que sols servien per a entorpir la marxa del progrés, volen tornar a tenir el comandament de Catalunya, i per a aconseguir això, empen com a arma la difamació i la calúnnia.

Aboquen toat la bilis damunt les esquerres i volen fer comprendre que aquestes porten la pertorbació en els pobles.

Res menys cert que això. Els homes d'Esquerra no pertorbem res; portem, això sí, el gèrmen de les noves idees, alterem el concepte erroni d'aquells pobles junyits al jou caciquil, enlairem la pensa dels homes i creem un nou estat de coses. Volem una Societat més pura i més humana, on l'home no estigui esclavitzat i pugui fruit de les llibertats que les dretes el privava d'exercir. Fem que el poble es doni compte de les noves concepcions que la República ha portat; defensem la valor d'aquesta i ender-

roquem aquelles altres buides que empraven les dretes per a subjugar el poble. Nosaltres pertorbador? No! Els pertorbadors sou vosaltres, homes de dreta, que, dient-vos republicans, combatu encobertament la República; vosaltres que subvertiu l'ordre humà, fent de l'home, criatura lliure, un ésser encadenat a les vostres concupiscències i ambicions. Sota el vostre domini, l'home no ha gaudit un moment de llibertat; l'heu oprimat, i quan ha volgut fer sentir la seva veu ha estat colpejat i martiritzat. Vosaltres, sí, sou uns pertorbadors, perquè sou enemics de la llibertat individual i col·lectiva, sentiu un odi insà a tot aquell que despullant-se de prejudicis proclama ben alt el dret de llibertat i tenir odi, perquè a despit de les vostres calúnnies es va apartant de vosaltres el poble que us coneix i sap que no pot esperar res de les votres teories. Heu embrutit el poble privant-lo de cultivar la seva intel·ligència i l'heu sumit en l'ignorància per així dominar-nos a tots. La pensa humana, ha trencat els astuts motllos en què la tenien comprimida i ha escampat les noves idees que han estat la vostra mort. Què ens importen les vostres calúnnies! Seguim el camí recte, i el poble conscient farà justícia, perquè el poble s'ha adonat qui sou, perquè sap que us heu girat sempre que us ha convingut, que mai heu tingut unes vertaderes conviccions, sap que sou uns cacics i co ma tals no teniu altray afane que manar, sigui com sigui i amb qui sigui. I voleu que el poble us tingui confiança?

En els pobles rurals, es nota més aquest odi pels homes d'esquerra, hi és degut a què

encara hi ha algun cacic que ostenta càrrecs i es val d'aquests per a pressionar damunt la gent, difamant els que han posat llur voluntat per infiltrar l'esperit republicà dins la comunitat, com que no tenen cap punt bàsic per a aconseguir la confiança del poble, es valen da'aquest mitjà perquè tenen por de què el poble, el vertader poble, entri a administrar-se ell mateix, i li demani comptes de com ha gastat els seus cabdals durant els llargs anys del seu comandament, perquè, acostumat a manar avui un i demà l'altre, però sempre els mateixos, i com que el poble sempre ha estat al marge, tenen por que aquest s'entri de tot el que han fet. Com que nosaltres, homes d'Esquerra, no tenim res de tèrbol en les nostres consciències, fem tota la nostra campanya a la llum del dia, proclamant ben alt els nostres postulats, lluitant per l'idea i descobrint al poble nous horitzons, que vosaltres, pèrfidament els hi heu amagat, perquè sabieu que el dia que es donés compte, caurieu per a no aixecar-vos mai més.

Per això, nosaltres, homes d'Esquerra, menyspreem les vostres calúnnies i infàmies i res ens farà torçar el camí emprès. A les vostres calúnnies responen els nostres actes i la tasca gegantina de transformar el poble d'envilit i esclavitzat que era a les vostres mans, en una Nació forta i liberal que s'aixecarà en peu així que perilli la llibertat que han aconseguit els homes d'Esquerra.

FREDERIC

Caldes, setembre de 1933.

GARROTXA OLOT

ESCOLES NOCTURNES. — Està oberta la matrícula de les classes nocturnes del Grup Escolar i Escola de Belles Arts i Oficis, les quals començaran les seves tasques el dia 2 d'octubre.

ESCOLA DE SEGONA ENSENYANÇA. — El dia 2 d'octubre començaran en aquest centre les classes oficials de batxillerat.

COMITÈ DELS SEGELLS PRO INFÀNCIA. — S'ha constituït, sota la presidència del senyor Alcalde, el Comitè del Segell pro Infància.

NOU SETMANARI. — Ens diuen que aviat sortirà un nou setmanari, titulat "Lluita".

COMARCAL. — Ens convoca a tots els seus membres per a la reunió que celebrarà aquesta Entitat, el dia 2 d'octubre, a les dues de la tarda.

DE LES PRESES. — Cridem l'atenció al senyor Governador perquè s'informi si realment és cert que el senyor Rector d'aquest poble, fa en els seus habituals sermons dels diumenge un atac continuat al nou règim i a les seves autoritats, de les quals en diu penjaments.

BAIX EMPORDA PALAFRUGELL

Dimecres de la setmana passada, el senyor Andreu Nin donà una conferència al teatre del "Centre Fraternal", contra el feixisme.

Degut a les bones impressions que en anteriors parlaments havia donat el líder del partit comunista d'esquerra, malgrat el mal temps poc convidador a deixar la tertúlia de la taula de cafè, veïrem al "Centre Fraternal" un gran nombre de públic.

Nin despotricà, amb facilitat de paraula extraordinària, contra qui va preparant el terreny, segon ell, per a l'adveniment del feixisme. Propugnà per al front únic de la classe treballadora i indicà com a manera única d'evitar l'adveniment feixístic, l'armament del proletariat. S'encarà amb les complicacions d'Itàlia i Alemanya, dedicà una brillant encamalleta a Lerroux, es destapà una mic acontra els segons ell jaubanisme literari "zañista" i, finalment, com a plat fort, explicà com els errors del comunisme oficial de Moscou han portat els daltabaix del partit comunista alemany i, amb ell, la vident brollada nazi.

En acabar fou fortament aplaudit.

Esperem, en cas de confirmar-se la notícia, una sanció que serveixi de justícia i escarment.

Es troba de nou entre nosaltres i procedent d'Olot, on ha passat l'estiu, el nostre amic i correligionari, el regidor d'Esquerra al nostre Ajuntament, Joan Rodríguez Juanola.

També procedent d'Olot, arribarà en breu per a fixar el seu domicili en aquesta vila, el conegut compatriota Xavier Piera.

Ha estat en aquesta el conegut periodista senyor Josep Gaya Picón, el qual ha portat a cap per "El Día Gráfico", una informació sobre la indústria en aquestes comarques.

Es prepara per a dintre poc una gran Assemblea que reunirà, a la barriada marítima de Calella, representacions de tots els treballadors que viuen del mar a les nostres costes. A més a més, es tracta de procurar l'assistència a l'acte, dels diputats al Parlament Català per aquesta Circumscripció i dels Ajuntaments afectats pels problemes pesquers. Ens comuniquen també, que es faran gestions prop del ministre de Marina, senyor Iranzo, per tal de procurar la seva assistència.

Amb motiu d'aquest futur acte, els pescadors comencen a esperar que encara es poden solucionar, amb l'ajut de tothom interessat, els fins ara insolubles problemes pesquers.

Diumenge estigueren a Palafrugell els nois del "Júpiter F. C." per a disputar-se el partit corresponent al campionat català de primera categoria. El partit fou durament jugat i acabà sense que ni uns ni altres es fessin cap gol. Després d'aquest partit, hom ja considera molt difícil una classificació discreta que no obligui a tenir de jugar la temuda competició de promoció a primera categoria. C.

Esmolament de Navalles a la perfecció

VENDES DE TOTA CLASSE D'ARTICLES PROPIS PER BARBERIA. — GAVINETERIA FINA. GRAN ASSORTIT EN PERFUMERIA.

JOSEP SERRA
Argenteria, 10 - GIRONA

Comerciants agricultors

Abans de fer vostres compres a neu a visitar el nou Magatzem de grans i pinsos Enèrgic

— de —
Jacint Codina

No deixeu de fer una prova de els aliments concentrats Enèrgic, per Vaques, Vedelles, Porcs, Gallines i altre bestiar de corral. PRODUCTE NACIONAL AMB PATENT I MARCA REGISTRADA
Passeig de Blai, n.º 31 OLOT Telèfon, n.º 113
Casa central: VIC Rbla. Deballades, n.º 15 - Tel. n.º 192

Societat ANÓNIMA DE TRANSPORTES OLOT

Servei de Recader diari entre Olot i Barcelona i viceversa amb combinació de l' **Agència Arias**
PASSEIG DEL BORN, N.º 13
Telèfon, 13354

Es garanteix un Servei Ràpid, Econòmic i Perfecte. — Paquets entregats al vespre a Olot, a les nou del matí del dia següent són lliurats als consignataris de Barcelona, i així mateix els que són entregats a Barcelona fins a la una de la tarda, a les set de la mateixa arriben a Olot.

S'ADMETEN ENCARRECS A: **ANÓNIMA DE TRANSPORTES** (Carrer Antoni Llopis) i a les SUCURSALS: Plaça de la República, 11. - Telèfon, 48 i carrer de la Proa. 7 (ABANS «CASA SINGLA»)

A més, aquesta Societat compta amb un vagó diari de Sant Joan les Abadesses a Barcelona i viceversa, pel transport de mercaderies de **Petita Velocitat** que limita el temps en el trajecte a dos dies.

Cooperació

de Fundició
de ferro i metalls

OLOT
Carretera de Girona, 21
Treball esmerat i
preus mòdics.

FONDA DE RAMON ROVIRA

TELÈFON, 330

Ronda Dr. Robert, núm. 43
GIRONA

CALDERERIA I CALEFACCIÓ CENTRAL FUMISTERIA

Soldadura Autògena i Tall per oxigen
Instal·lació d'Aparells Sanitaris

PERE VALENTI FURTET

Calderers, 13 - GIRONA

CENTRE D'ESPECIFICS

UNIC A LA COMARCA

Els millors productes medicinals. - TOTS ELLS D'ORIGEN. - Unics de propietats
terapèutiques garantides.

Plaça de les Castanyes · GIRONA · Telèfon, 144

FARMACIA RIBAS

BICICLETES

Triomf de la gran marca

ORBEA

al comptat i a terminis des de 5 ptes. setmana

Carrer Olivo, 8 (davant camp d'Esports)

ORBEA

GIRONA

Casa Escatllar

APARELLS DE RADIO

"FADA"

FERRETERIA I BATERIA DE CUINA

OBJECTES PER A REGALS

LOÇA SANITARIA

Rambla Llibertat, 28 - Mercaders, 6-7

Gràfiques
DARIUS
RAHOLA
Girona

CALÇATS MALARET

Vendes a l'engrós i detall

RAMBLA LLIBERTAT, 5

GIRONA

CAFÈS

CORNELLÀ

SUCRES

EMPAQUETATS

Girona

TELÈFON, 321